

Kotoutumisen kielivalinta asiakastyössä

25.5.2026

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus

Ohjelma

Kotoutumisen kielivalinta asiakastyössä 25.5.2026

- Kotoutumisen kielivalinta lainsäädännössä
- Ruotsiksi kotoutuvien osuus tilastoissa
- Kotoutumisen kielivalinta osana yksilön kotoutumisprosessia ja asiakkaan kielivalintaan vaikuttavat tekijät
- Esimerkit käytännöstä
  - Kotoutumisen kielivalinta Porvoossa – Solveig Österlund
  - Kielivalinta yksilön näkökulmasta – Jordi Storm
- Kysymykset ja keskustelua
- Päätössanat ja palaute

Kotoutumisen kielivalinta lainsäädännössä

Hallitusohjelman kirjaus

Varmistetaan, että kotoutuminen on mahdollista molemmilla kotimaisilla kielillä. Tavoitteena on, että noin 5–10 prosenttia kotoutuu ruotsin kielellä. Viranomaisten tulee selkeämmin tiedottaa mahdollisuudesta kotoutua myös ruotsiksi. Maahanmuuttajien tulee saada valita, millä kielellä kotoutuu. Tehostetaan kiintiöpakolaisten kuntapaikkojen etsimistä myös ruotsinkielisistä kunnista.

<https://valtioneuvosto.fi/hallitukset/hallitusohjelma#/10/3>

Kielelliset oikeudet lainsäädännössä

- **Perustuslaki (731/1999)** asettaa Suomen kaksikielisyydelle perustan: suomi ja ruotsi ovat kansalliskieliä, ja jokaisella on oikeus käyttää ja saada palvelua omalla kielellä viranomaisissa. Viranomaisilla on velvollisuus turvata suomen- ja ruotsinkielisen väestön tarpeet yhdenvertaisin perustein.
  - Suomessa on rakenteita ja oikeuksia, jotka mahdollistavat elämisen molemmilla kansalliskielillä, ja jotka konkretisoituvat esimerkiksi varhaiskasvatus- ja koulutusjärjestelmässä, terveydenhuollossa ja viranomaispalveluissa.
- **Kielilain (423/2003)** mukaan viranomaisten tulee vaalia maan kielellistä kulttuuriperintöä ja edistää molempien kansalliskielten, suomen ja ruotsin, käyttöä.
  - Kaksikielisissä kunnissa asiointikieliset ovat suomi ja ruotsi niin valtion kuin myös kunnan viranomaisten kanssa asioidessa. Koko maassa ruotsia tai suomea voi käyttää valtion viranomaisten kanssa asioidessa.
- **Hallintolaki (434/2003)** täydentää perustuslain ja kielilain kielellisiä oikeuksia viranomaistoiminnan tasolla. Lain mukaan viranomaisen on huolehdittava asian käsittelystä siten, että asiakkaan oikeudet toteutuvat, mikä sisältää myös kielellisten oikeuksien tosiasiallisen toteutumisen hallintoasioissa.
  - Hallintolaki velvoittaa viranomaisia varmistamaan yhdenvertaisen asioinnin ja hyvän hallinnon periaatteiden toteutumisen. Viranomaisen on käytettävä asiallista, selkeää ja ymmärrettävää kieltä sekä tarvittaessa huolehdittava tulkkauksesta ja käännöksestä, jos asiakkaalla ei ole riittävä kielitaitoa asian hoitamiseksi.

Laki kotoutumisen edistämisestä 613/2023

■ Kotoutumislain ([681/2023](#)) 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on edistää maahan muuttaneiden osaamista, työllistymistä ja osallisuutta sekä tukea heidän mahdollisuuksiaan toimia yhdenvertaisina yhteiskunnan jäseninä. Kunnan tulee järjestää kotoutumista edistäviä palveluja osana kotoutumishjelmaa siten, että palvelut vastaavat alueellisia ja paikallisia tarpeita.

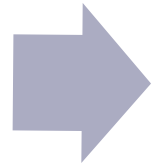
■ **Kotoutumislain 13.1 §:n mukaan:** ”Kunnan on järjestettävä kotoutumishjelma, jonka on sisällettävä:

- 1) 14 §:ssä tarkoitettu osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi;
- 2) 16 §:ssä tarkoitettu kotoutumissuunnitelman laadinta;
- 3) 25 §:ssä tarkoitettu monikielinen yhteiskuntaorientaatio;
- **4) 26 §:ssä tarkoitettua ja muuta koulutusta ja palveluita, jotka edistävät suomen ja ruotsin kielen osaamista, luku- ja kirjoitustaitoa, yhteiskunta- ja työelämävalmiuksia sekä työllistymistä ja yrittäjyyttä;**
- 5) ohjelman aikaista ohjausta ja neuvontaa; ja
- 6) 26 §:ssä tarkoitettu kielitaidon päättötestaus.”

■ ”Valtioneuvoston kansalliskielistrategiaa koskevan periaatepäätöksen mukaan Suomeen asettuville ulkomaalaisille tulee antaa kotoutumislain mukaisissa palveluissa järjestelmällisesti tietoa Suomen kaksikielisyydestä ja suomen- ja ruotsin kielen kurssitarjonnasta sekä kaksikielisyyden merkityksestä työmarkkinoilla.” ([HE 208/2022](#))

Kotoutumisen palveluprosessi, Laki kotoutumisen edistämisestä (618/2023)

Palvelutarpeen arvioinnissa (14 § ja VNA osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnista) selvitetään mm. asiakkaan kielitaito

Kotoutumissuunnitelmassa (19 §) sovitaan palveluista asiakkaan tavoitteiden ja palvelutarpeen perusteella, mukaan lukien **suomen tai ruotsin kielen opinnot**

Kotoutumiskoulutuksena järjestetään **suomen tai ruotsin kielen opetusta (26 §)**

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 74/2026)

- Hallituksen esityksessä (HE 74/2026) kielivalinta nostetaan osaksi kotoutumispolitiikan tavoitteita. Esityksen mukaan maahan muuttaneen tulee voida valita kotoutumiskieli, ja kotoutumisen tulee olla mahdollista sekä suomen että ruotsin kielellä. Esityksessä asetetaan tavoitteeksi lisätä ruotsinkielistä kotoutumista myös hallitusohjelmassa mainittuun 5-10%.
- Kielivalinta rekisteröitäisiin jatkossa osana palvelutarpeen arviointia, jossa arvioidaan asiakkaan tilannetta, tavoitteita ja edellytyksiä kotoutua eri kielillä.
- Kielivalinta kirjataan asiakkaan tietoihin asiakastietojärjestelmään (A-TMT/Koto-AJ) pakollisena tietona, joka ohjaa palvelukokonaisuuden muodostumista.
  - Mahdollistaa seuranta, mitä aiemmin ei ole ollut mahdollista tehdä
- Kotoutumissuunnitelmassa sovitaan kotoutumista edistävistä palveluista ja toimenpiteistä valitun kielipolun mukaisesti.
- Esityksen vaikutusarviossa todetaan, että kotoutuminen valitulla kielellä edellyttää palvelukokonaisuuden toimivuutta myös kotoutumisen alkuvaiheen jälkeen. Jos esimerkiksi jatkokoulutusta tai työllistymistä tukevia palveluja ei ole tarjolla ruotsiksi, voi kotoutuminen ja työllistyminen ruotsin kielellä vaikeutua.

Kotoutumisen kielivalinta lainsäädännössä

- Kotoutumisen kielivalinta rakentuu palveluprosessissa. Se valmistellaan palvelutarpeen arvioinnissa ja täsmennetään kotoutumissuunnitelmassa.
- Valinnan lähtökohtana on, että asiakas tekee kielivalinnan tietoon perustuen. Tämä edellyttää tietoa palveluiden saatavuudesta, koulutusmahdollisuuksista ja työllistymisestä, mutta myös mahdollisuuksista kokea osallisuutta ja rakentaa sosiaalisia suhteita paikallisyhteiskunnassa.
- Kielivalinnan käytännön toteutuminen edellyttää, että palveluja on saatavilla valitulla kielellä.
- Kielilain lähtökohtana on, että suomea ja ruotsia tulee voida käyttää viranomaisasiointissa ja viranomaisten tulee edistää näiden käyttöä.
- Kun tämä yhdistetään kotoutumisen palveluprosessiin, tarkastelu siirtyy asiointikielistä palvelujen saatavuuteen.
  - **KEHA-keskuksen oikeudellisen tuen tulkinnan mukaan kaksikielisten kuntien ja työvoimaviranomaisten tulisi tarjota kotoutumista edistäviä palveluita, mukaan lukien kotoutumiskoulutusta, sekä suomeksi, että ruotsiksi.**
  - **Kielilakia sovellettaessa kielelliset oikeudet eivät näin ollen koske ainoastaan asiointikieltä, vaan ulottuvat myös palvelujärjestelmään siten, että kielivalinta voi toteutua käytännössä.**

Ruotsiksi kotoutuvien osuus tilastoissa – Toteutuuko hallituksen tavoite 5-10%?

Asiakastietojärjestelmät

Yleisen kielitutkinnon keskitason osallistujamäärät

Kansalaisuushakemukset

Ruotsinkielinen väestö ja kaksikieliset alueet Suomessa

- Suomen ruotsinkielisen väestön määrä on tällä hetkellä **noin 5,2 prosenttia** (285 360 hlöä) ja sijoittuu pääosin Uudellemaalle, Pohjanmaalle ja Ahvenanmaalle.
- **Työllisyysalueista 14 on kaksikielisiä ja kunnista 33.** Yksikielisiä ruotsinkielisiä työllisyysalueita ei ole.
- Ahvenanmaa toimii ruotsinkielisenä alueena, koska sen itsehallinto mahdollistaa hallinnon ja palvelujen järjestämisen yksinomaan ruotsiksi.

Kotoutumisen kielivalinta asiakastieto- järjestelmissä

A-TMT

- Loppuvuodesta 2025 tehtiin päivitys **Asiantuntijan työmarkkinatorille**, jonka mukaan kotoutumisen kielivalinta (suomi/ruotsi) merkitään työnhakija-kotoutuja-asiakkaan tietoihin pakollisena tietona.
- Ensimmäisen puolen vuoden aikana kotoutumisen kielivalinta on merkitty yhteensä 4 567 asiakkaalle. Näistä **ruotsi** on merkitty **70 asiakkaalle, eli noin 1,5 %** kaikista merkinnöistä.
- Luku tulee vielä tarkentumaan, kun asiakkaiden kotoutumissuunnitelmat päivitetään. Esimerkiksi Ahvenanmaalla laaditaan keskimäärin 145 kotoutumissuunnitelmaa vuodessa.

Koto-AJ

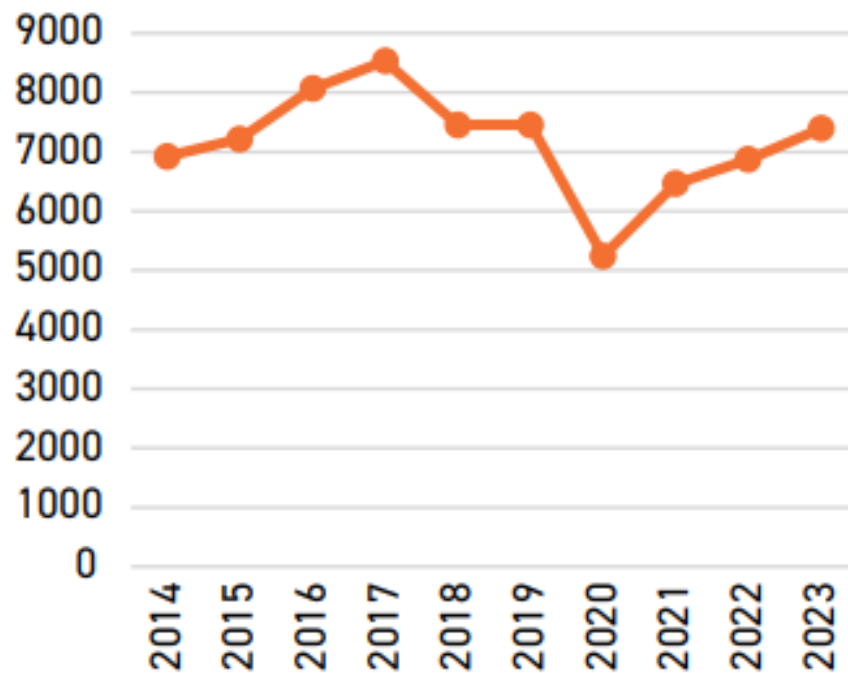
- Kotoutumisen kielivalintaa merkitään myös **Koto-Aj-**järjestelmään. Kielivalinta on merkitty yhteensä 3234 asiakkaalle. Näistä **ruotsi** on merkitty **402 asiakkaalle, eli noin 12,4%** kaikista merkinnöistä.
- Koto-AJ:n käyttövelvoite alkaa 1.1.2027, mutta kunnat ovat voineet käyttää Koto-AJ:tä 27.1.2025 alkaen.
- Käyttökattavuus on 201 kuntaa (69 %), ja se sisältää myös vastuukuntamalliin perustuvat yhteistyöratkaisut. Näistä kunnista 160:ssä on omaa käyttöä. Tiedot perustuvat kuntien omiin ilmoituksiin tai vastuukunnan ilmoituksiin muiden kuntien puolesta.

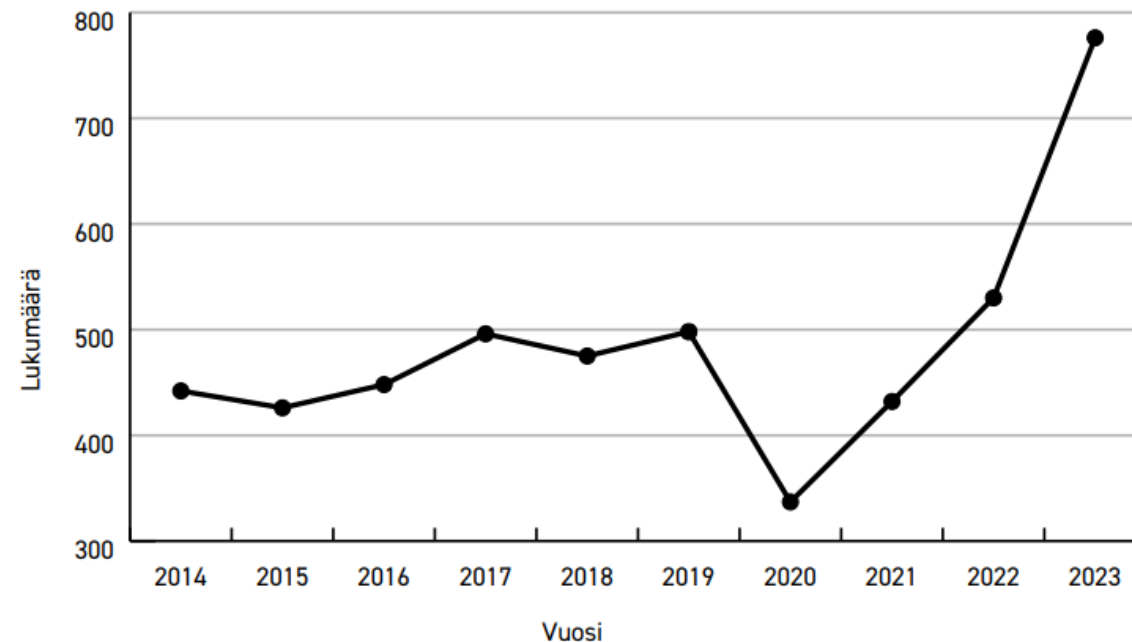
Yleinen kielitutkinto

Osallistujamäärä Yleisen kielitutkinnon keskitaso 2014-2023

Suomi

Ruotsi

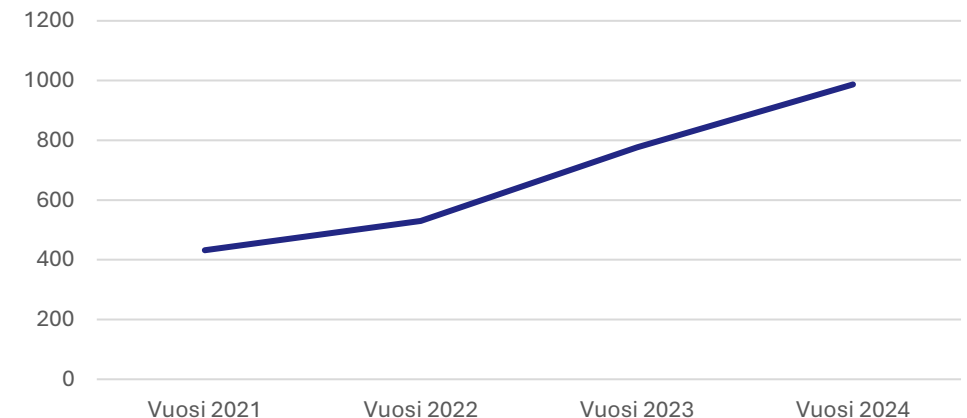

<https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Yleiset%20kielitutkinnot%2030%20vuotta.pdf>

YKI-ruotsin keskitaso: osallistujamäärät 2021–2024

- Ruotsin kielen keskitason YKI-tutkinnon osallistujamäärät ovat yli kaksinkertaistuneet 2020-luvulla.
- Ruotsin kieli on ohittanut englannin keskitason suorituksissa (esim. vuonna 2023: ruotsi 817, englanti 409).
- Suomen kieli säilyy edelleen selvästi suurimpana (vuonna 2023 yhteensä 7739 suoritusta).
- Suuntaa-antavan arvion mukaan ruotsin kielellä keskitason YKI-tutkinnon suorittaneiden ulkomaan kansalaisten osuus oli vuonna 2023 noin 8,5 prosenttia kaikista keskitason tutkintoon osallistuneista.
- <https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-maaliskuu-2023/yleisten-kielitutkintojen-osallistujien-monet-kasvot>

Vuosi	Osallistujamäärä	Ulkomaan kansalaiset	Ulkomaan kansalaiset %
2022	530	466	87,90 %
2023	776	700	90,20 %
2024	987	796	80,60 %

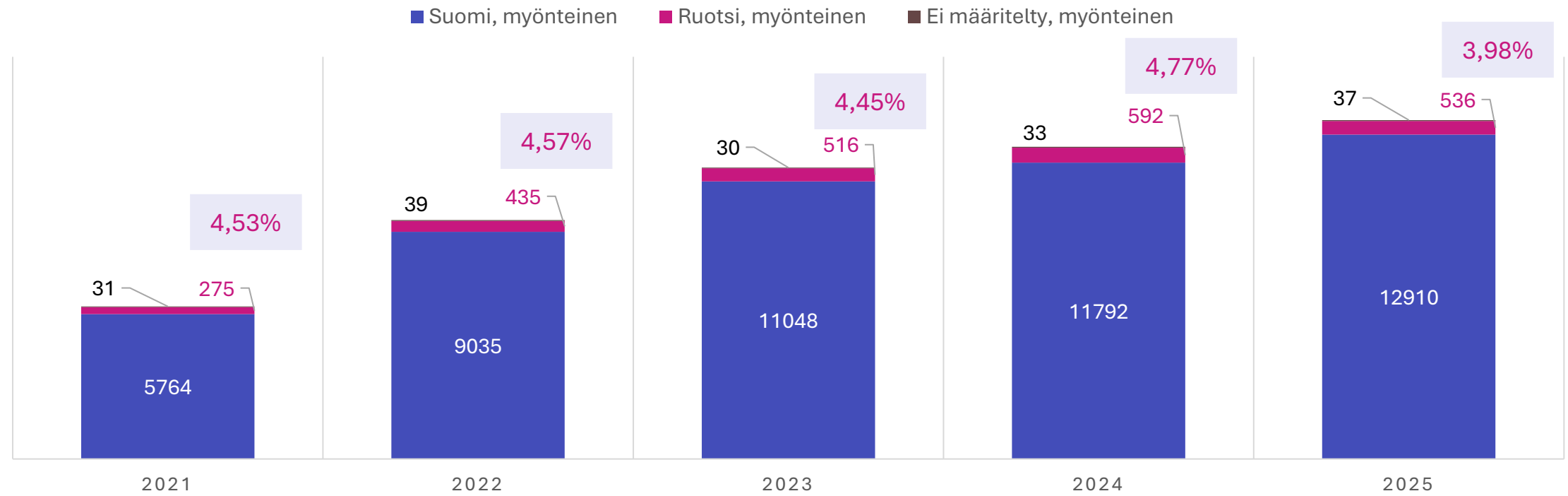

Kansalaisuushakemukset ja kansalaisuusilmoitukset asiointikielen mukaan

Kansalaisuushakemukset -myönteiset päätökset asiointikielen mukaan 2021-2025

KANSALAIUUSHAKEMUS, MYÖNTEISET PÄÄTÖKSET ASIointikielen MUKAAN 2021-2025

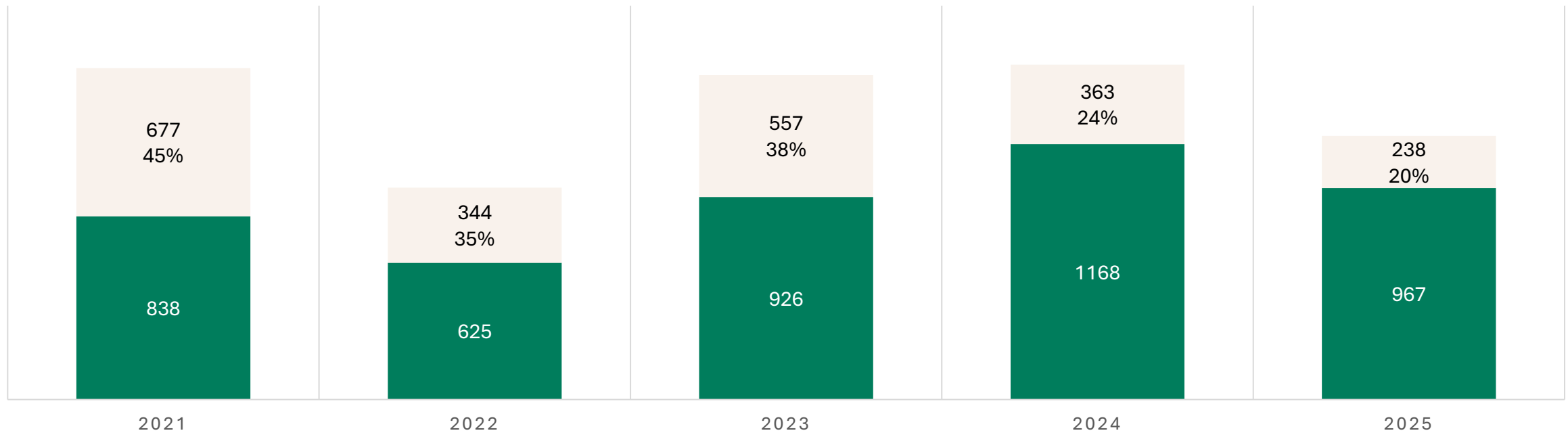

Lähde: Maahanmuuttoviraston tietopalvelu 2/2026

Kansalaisuusilmoitus -myönteiset päätökset asiointikielen mukaan 2021-2025

KANSALAIUUUSILMOITUS, MYÖNTEISET PÄÄTÖKSET ASIointikielen mukaan 2021-2025

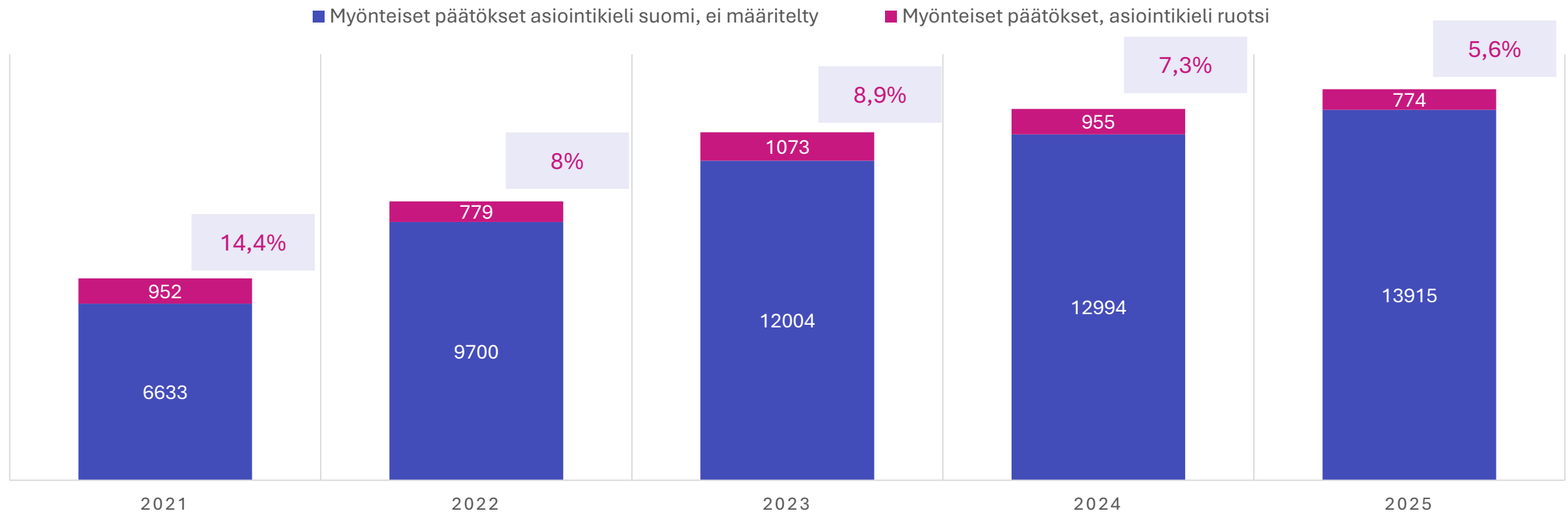
■ Suomi, myönteinen ■ Ruotsi, myönteinen

Lähde: Maahanmuuttoviraston tietopalvelu 2/2026

Kansalaisuushakemukset ja -ilmoitukset, myönteiset päätökset yhteensä 2021-2025

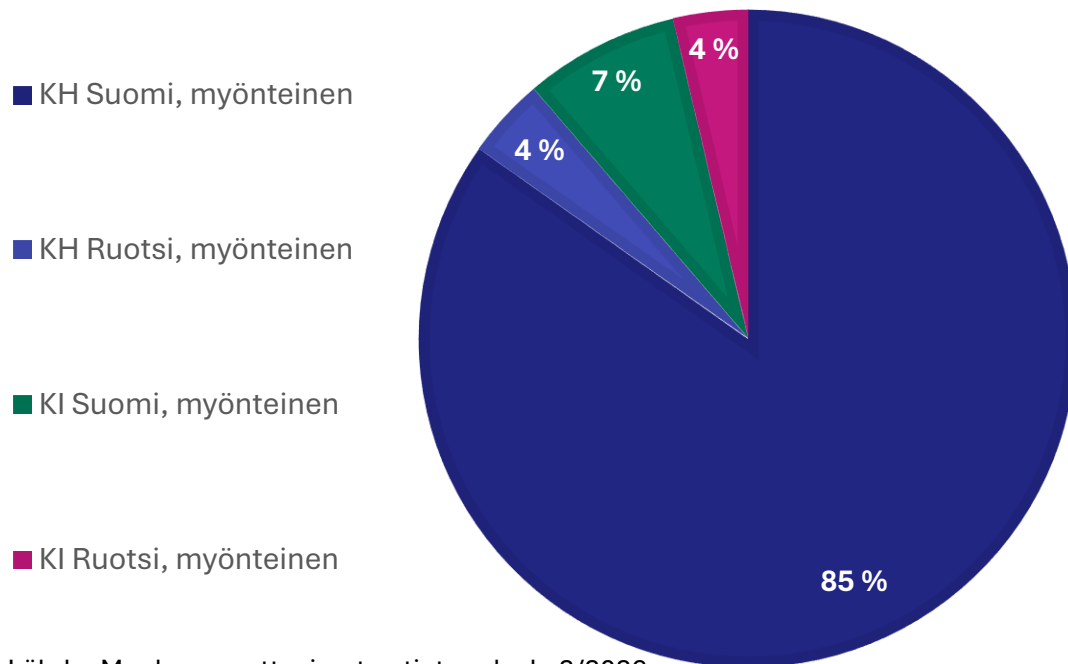
KANSALAIUUSHAKEMUKSET JA -ILMOITUKSET, MYÖNTEISET PÄÄTÖKSET YHTEENSÄ 2021-2025

Lähde: Maahanmuuttoviraston tietopalvelu 2/2026

Myönteiset päätökset, kansalaisuushakemukset ja kansalaisuusilmoitukset asiointikielen mukaan 2021-2025

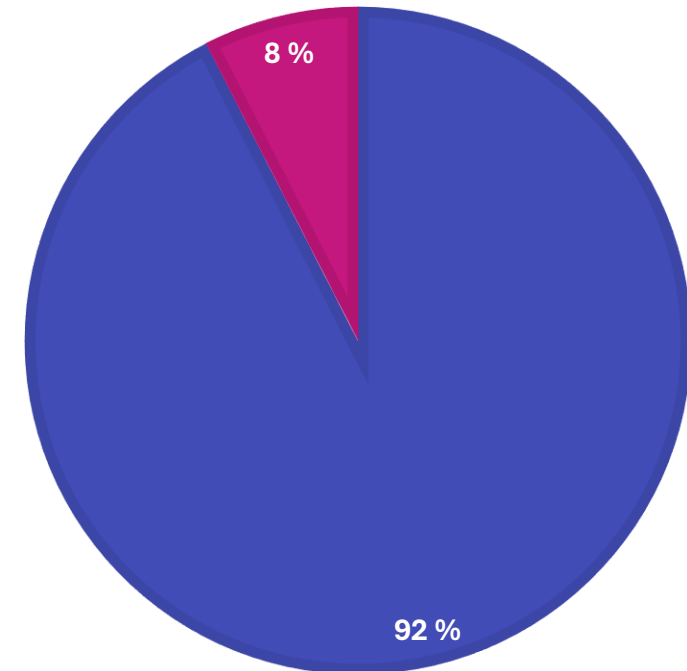
MYÖNTEISET PÄÄTÖKSET, KANSALAIUUSHAKEMUKSET JA KANSALAIUUSILMOITUKSET ASIOINTIKIELEN MUKAAN 2021-2025

Lähde: Maahanmuuttoviraston tietopalvelu 2/2026

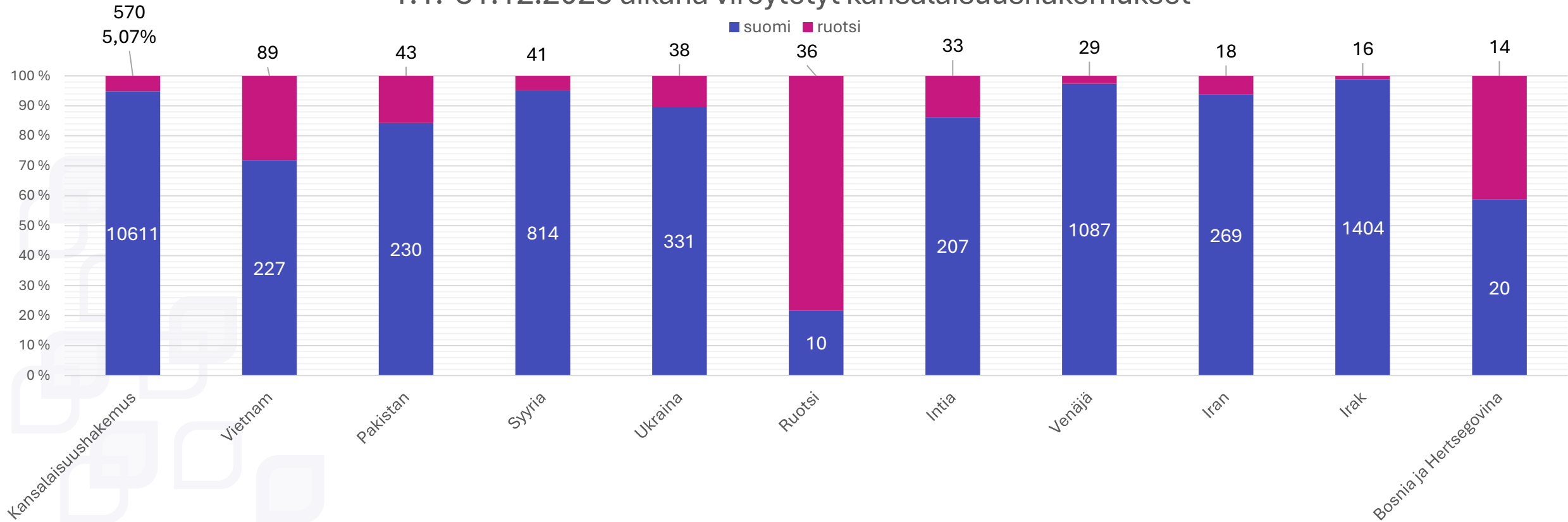
MYÖNTEISET PÄÄTÖKSET KANSALAIUUSHAKEMUKSET JA KANSALAIUUSILMOITUKSET YHTEENSÄ 2021-2025

■ Myönteiset päätökset asiointikieli suomi, ei määriteltä ■ Myönteiset päätökset, asiointikieli ruotsi

TOP10 kansalaisuudet, asiointikieli ruotsi 1.1.-31.12.2025 aikana vireytetyt kansalaisuushakemukset

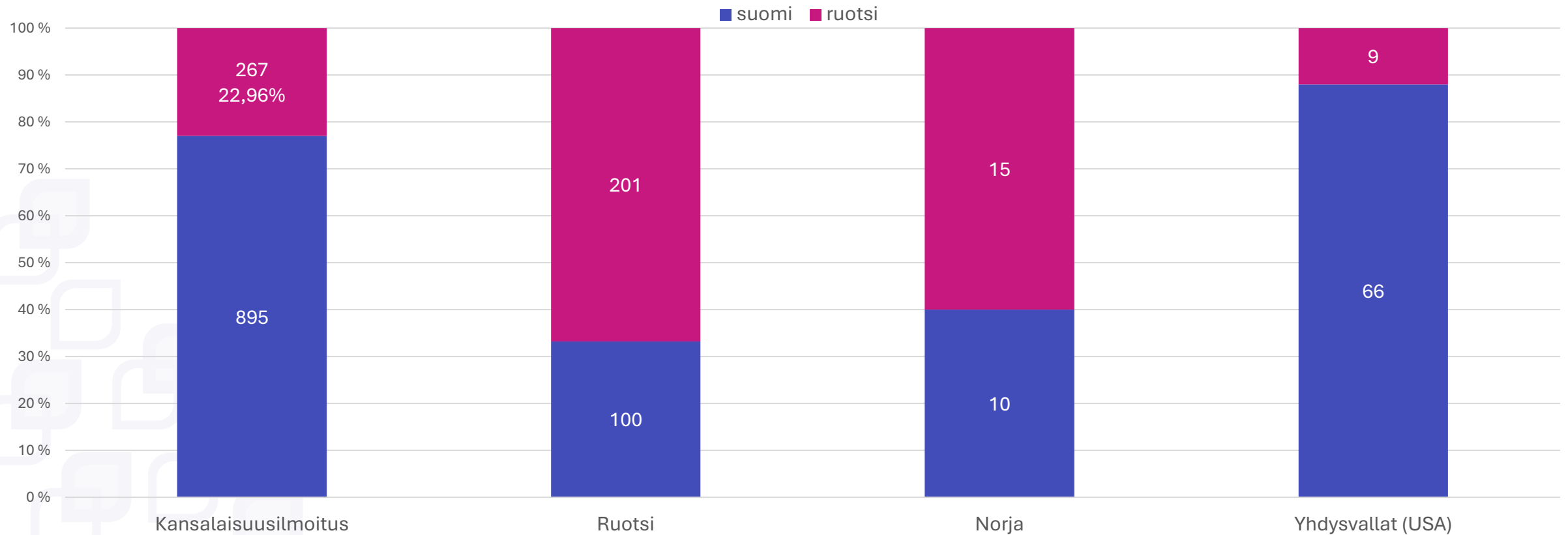
TOP10 kansalaisuudet, asiointikieli ruotsi
1.1.-31.12.2025 aikana vireytetyt kansalaisuushakemukset

Lähde: Maahanmuuttoviraston tietopalvelu 5/2026

TOP 3 kansalaisuudet, asiointikieli ruotsi 1.1.-31.12.2025 aikana vireytetyt kansalaisuusilmoitukset

TOP 3 kansalaisuudet, asiointikieli ruotsi
1.1.-31.12.2025 aikana vireytetyt kansalaisuusilmoitukset

Lähde: Maahanmuuttoviraston tietopalvelu 5/2026

Johtopäätökset tilastoista – kuinka moni kotoutuu ruotsiksi?

- Eri tilastolähteet täydentävät toisiaan ja muodostavat yhdessä kokonaiskuvan ruotsiksi kotoutuvien osuudesta mutta luvut eivät ole suoraan vertailukelpoisia, koska ne kuvaavat kotoutumista eri ajankohtina.
  - Alkuvaiheen asiakastiedot koskevat palveluissa olevia henkilöitä (pääosin viime vuosina maahan muuttaneita).
  - Yleinen kielitutkinto ei ole sidottu tiettyyn ajankohtaan vaan testi voidaan suorittaa missä vaiheessa tahansa.
  - Myönnettyjen kansalaisuuksien asiointikielitalastoissa tarkastellaan useita vuosia maassa asuneita henkilöitä, joiden hakemukset lisäksi käsitellään viiveellä.
- Julkisten kotoutumista edistävien alkuvaiheen palvelujen asiakastiedoissa osuus vaihtelee aineistosta riippuen: työnhakija-aineistossa noin 1,5–2 %, mutta osuus nousee noin 5–6 %:iin, kun tarkasteluun sisällytetään myös kuntien käyttämä Koto-AJ-järjestelmä. Data on vielä keskeneräistä, tarkempi kokonaiskuva muodostuu vasta 2027 alkaen.
- Myöhemmissä tarkastelupisteissä, kuten kielitutkinnoissa ja kansalaisuusasioissa, ruotsiksi toimivien osuus sijoittuu noin 4–8 %:n tasolle.

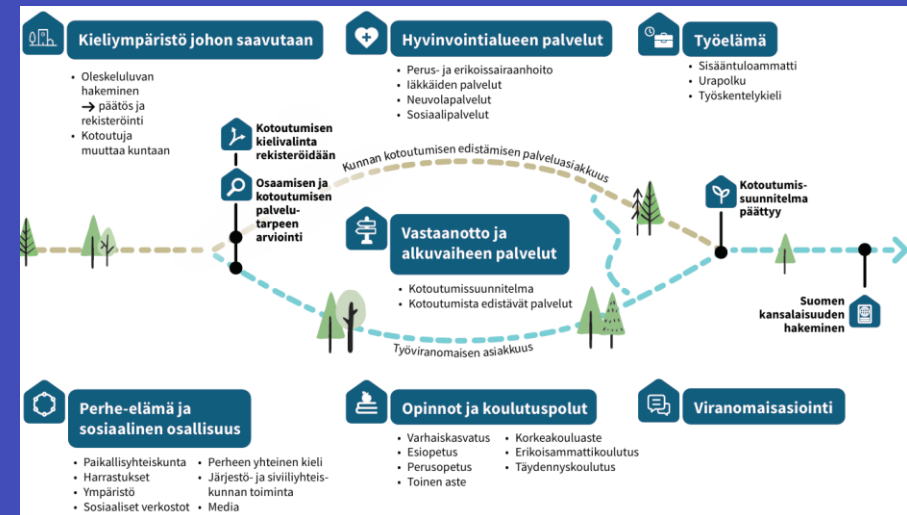
Johtopäätökset tilastoista

Miten määrät kytkeytyvät lainsäädännön toimenpanoon ja käytännön työhön?

- Eri aineistot osoittavat, että ruotsin kielen käyttö kotoutumisessa näyttäyty samansuuntaisena, mutta sen taso vaihtelee tarkastelupisteestä riippuen.
- Tilastojen perusteella ruotsin kielen käyttö on alkuvaiheen palveluissa matalampaa kuin myöhemmissä tarkastelupisteissä, mikä näkyy erityisesti kielitutkinnoissa ja kansalaisuushakemuksissa.
  - Tämä viittaa siihen, että kaikki ruotsia käyttävät kotoutujat eivät näy täysimääräisesti julkisten kotoutumista edistävien palvelujen alkuvaiheessa.
  - Samalla havainto viittaa siihen, että ruotsin kieltä hyödynnetään kotoutumisen myöhemmissä vaiheissa, erityisesti tilanteissa, joissa kielitaidon osoittaminen tai asiointi kytkeytyy yksilön omiin tavoitteisiin.

Kotoutumisen kielivalinta osana yksilön kotoutumisprosessia ja asiakkaan kielivalintaan vaikuttavat tekijät

Tukimateriaali kotoutumisen kielivalinnan sanoittamiseksi

Kotoutumisen kielivalinta

Mitä kotoutumisen kielivalinnassa on syytä huomioida ja miten valinta konkretisoituu?

Kieliympäristö, johon saavutaan

- Maahantulon syy
- Kuntaan muuttaminen
- Aiempi osaaminen

Hyvinvointialueen palvelut

- Perus- ja erikoissairaanhoido
- Neuvolapalvelut
- Sosiaalipalvelut
- Iäkkäiden palvelut

Työelämä

- Sisääntuloammatti
- Urapolku
- Työskentelykieli

Perhe-elämä ja sosiaalinen osallisuus

- Paikallisyhteiskunta
- Harrastukset
- Sosiaaliset verkostot
- Media
- Perheen yhteinen kieli
- Järjestö- ja siviiliyhteiskunnan toiminta

Opinnot ja koulutuspolut

- Varhaiskasvatus
- Esiopetus
- Perusopetus
- Toinen aste
- Korkeakouluaste
- Erikoisammattikoulutus
- Täydennyskoulutus

Viranomaisasiointi

KEHA-keskus
UF-centret

Kotoutuminen.fi
Integration.fi

§ Laki kotoutumisen edistämisestä 681/2023
§ Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä 380/2023

§ Kielilaki 423/2003
§ Ulkomaalaislaki 301/2004

Kielivalinta kotoutumisen edistämisen palveluprosessissa

Palveluprosessi käynnistyy osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnilla, jossa tarkastellaan yksilöllisesti henkilön tilannetta, tavoitteita ja edellytyksiä osallistua palveluihin.

Kotoutumisen kielivalinta merkitään asiakastietoihin palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä yksilöllisesti henkilön tarpeiden ja toiveiden perusteella. Valinta ohjaa sitä, mihin palveluihin osallistutaan ja minkä kielen oppiminen on keskiössä.

Kotoutumissuunnitelmassa sovitaan kotoutumista edistävästä palveluista asiakkaan tavoitteiden mukaisesti. Suunnitelmaa laadittaessa huomioidaan myös alueellinen palvelutarjonta.

Kotoutumista edistäviä palveluja voivat olla esimerkiksi

monikielinen yhteiskuntaorientaatio	kotoutumiskoulutus ja kielitaidon päättötesti	muu koulutus	työllistymistä tukevat palvelut	monialaiset palvelut sekä	järjestö- ja yhdistystoiminta
-------------------------------------	---	--------------	---------------------------------	---------------------------	-------------------------------

Kotoutumissuunnitelma laaditaan enintään kahdeksi vuodeksi, ja sitä voidaan pidentää enintään kahdella vuodella yksilöllisen arvioinnin perusteella.

Kieliympäristö, johon saavutaan

Kieliympäristö, johon saavutaan

- **Maahantulon syy** ja siihen liittyvät olosuhteet voivat ohjata kotoutumisen kielivalintaa. Esimerkiksi muutto puolison luo, opintojen aloittaminen tietyssä oppilaitoksessa tai kuntapaikan saaminen tietyssä kunnassa voivat vaikuttaa siihen, mitä kieltä kotoutumisessa painotetaan. **Aiempi osaaminen ja kielitausta** voivat osaltaan vaikuttaa kotoutumisen kielivalintaan.
- **Kunnan kieliympäristö ja palvelutarjonta** vaikuttavat keskeisesti kielivalintaan. Suomessa suurin osa kunnista on yksikielisesti suomenkielisiä, rannikkoalueella on useita kaksikielisiä kuntia ja Ahvenanmaalla kunnat ovat yksikielisesti ruotsinkielisiä. Kaksikielisisissä kunnissa palvelutarjonta voi kuitenkin vaihdella, eikä ruotsinkielisiä kotoutumista edistäviä palveluja ole kaikissa kunnissa saatavilla samalla tavalla.
- Asiakkaan tilanne ja tavoitteet vaikuttavat siihen, ohjautuuko hän **kunnan vai työvoimaviranomaisen kotoutumista edistäviin palveluihin**. Palveluihin ohjautuminen on yksi tekijä kotoutumisessa, mutta ei yksin määritä kielivalintaa.
- **Kunnan ohjaus- ja neuvontapalveluissa** asiakas saa tietoa arjen asioista, palveluista ja koulutusmahdollisuuksista. Samalla muodostuu käsitys siitä, millä kielellä palveluja on saatavilla ja mitä vaihtoehtoja alueella on.

Opinnot ja koulutuspolut

Suomessa on tarjolla koulutusta sekä suomeksi että ruotsiksi varhaiskasvatuksesta korkeakoulutukseen, mutta tarjonnan laajuus vaihtelee alueittain.

Suomenkielisiä opintopolkuja on yleensä tarjolla enemmän ja useammalla paikkakunnalla, kun taas ruotsinkielinen koulutus kattaa kaikki koulutusasteet, mutta painottuu erityisesti rannikkoalueelle.

Tehty kielivalinta voi vaikuttaa siihen, millä paikkakunnilla opiskelu on mahdollista ja kuinka joustavasti koulutuspolulla voi edetä.

Koulutuspolut voivat muodostua eri vaiheissa esimerkiksi seuraavista:

Varhaiskasvatus ja esiopetus

Korkea-aste

Perusopetus

Erikois- ja täydennyskoulutus

Toinen aste

Koulutusporttiin kirjattu kototumista edistävä koulutus, ruotsiksi 1/2

Ruotsinkielinen kotoutumiskoulutus on perinteisesti pääsääntöisesti järjestetty omaehtoisina opintoina. Suurin osa koulutuksista toteutuu vapaan sivistystyön oppilaitoksissa.

Ruotsinkielisten koulutusten lähtötasot ovat pääosin 0–A2, mutta mukana on myös yksittäisiä jatkotason koulutuksia.

Alueittain tarkasteltuna osallistujamäärät jakautuvat seuraavasti:

- Pohjanmaa 147
- Uusimaa 68 ja
- Varsinais-Suomi 20

Vuonna 2026 kotoutumiskoulutusta **työvoimakoulutuksena** on kirjattu Koulutusporttiin neljällä paikkakunnalla: **Helsingissä, Turussa, Vaasassa ja Pietarsaaressa.**

Helmikuussa 2026 yhteensä **235 työnhakija-asiakasta** oli kirjattuna meneillään olevaan ruotsinkieliseen koulutukseen KOPOssa.

KOPO-järjestelmän käyttö on omaehtoisen koulutuksen järjestäjille vapaaehtoista, joten kaikki ruotsinkieliset kotoutumiskoulutukset eivät näy tilastoissa.

Koulutusporttiin kirjattu kototumista edistävä koulutus, ruotsiksi 2/2

**Helsinki – 3
työvoimakoulutusta**
Perus- ja yleinen
kotoutumiskoulutus
tasot A1.2, A2.2 ja A2.2+
Myös aikuisten perusopetus

Porvoo – 2 koulutusta
Yleinen kotoutumiskoulutus
tasot 0 ja A2

Raasepori – 2 koulutusta
Yleiseen kielitutkintoon
valmistava koulutus
tasot 0

Närpiö – 3 koulutusta
Perus kotoutumiskoulutus ja
perusopetus
tasot 0 ja A2.1

Pietarsaari – 4 koulutusta
Perus kotoutumiskoulutus,
TUVA sekä luku- ja
kirjoitustaidon koulutus
tasot A1.1–A2.2
yksi toteutus
työvoimakoulutuksena

Uusikaarlepyy – 2 koulutusta
Perus kotoutumiskoulutus
tasot 0 ja A1.3

Vaasa – 4 koulutusta
Yleinen ja perus
kotoutumiskoulutus
tasot 0–A2
mukana työvoimakoulutus

Vöyri – 3 koulutusta
Yleinen kotoutumiskoulutus
tasot 0 ja A2

Turku – 2 koulutus5ta
Kotoutumiskoulutus
työvoimakoulutuksena
tasot 0 / A1
Verkkototeutus

**Ahvenanmaa (ei kirjauksia
KOPOssa)**
Helmikuussa 2026 meneillään
9 SFI-koulutusta
Tasot A1, A2, B1 ja B2 (CEFR)

Esimerkkejä muista kototutumis- ja kielenoppimista edistävästä toiminnasta

fritid.fi

Työelämä

Työelämä

- Työelämän kielivaatimukset vaihtelevat alueittain ja toimialoittain, ja useimmilla aloilla suomi on keskeinen työskentelykieli.
- Suomenkielisiä sisääntuloammatteja on tarjolla laajasti eri puolilla maata, esimerkiksi rakennus-, logistiikka- ja teollisuustehtävissä sekä monilla palvelualoilla.
- Ruotsin kielellä työllistymismahdollisuudet liittyvät usein tiettyihin sektoreihin, alueisiin tai yksittäisiin työnantajiin.
- Monissa kunnissa ruotsinkieliset palvelut on organisoitu omiksi kokonaisuuksiksi, joissa työskentely voi olla mahdollista ruotsiksi. Sen sijaan valtion tehtävissä edellytetään useimmiten osaamista sekä suomen että ruotsin kielessä.
- Ruotsinkielisiin tehtäviin hakijamäärät voivat olla pienempiä, mikä voi vaikuttaa työnsaannin mahdollisuuksiin.
- Yksityinen sektori on kielinäkökulmasta vaihteleva. Erityisesti korkeasti koulutetuilla englanti voi toimia työkielenä, ja joissakin tehtävissä yhdistelmä ruotsi ja englanti voi riittää.

Finlandssvenskarna 2026 – en statistisk rapport

- **Folktingetin tilastollinen raportti *Finlandssvenskarna 2026*** tarjoaa rekisteriaineistoon perustuvan kokonaiskuvan ruotsinkielisen väestön rakenteesta ja asemasta Suomessa, sisältäen myös työmarkkinoita koskevia havaintoja (Saarela 2026).
- Ruotsinkielisten työllisyysaste on keskimäärin korkeampi ja työttömyys selvästi matalampi kuin suomenkielisillä, eikä ero selity yksittäisellä tekijällä kuten koulutuksella, iällä tai alueella.
- Esimerkiksi 30–54-vuotiaista ruotsinkielisistä miehistä 5,4 % ja naisista 3,7 % oli työttömänä, kun vastaavat luvut suomenkielisillä olivat 10,6 % ja 6,9 % vuoden 2023 lopussa.
- Raportissa eron taustalle esitetään muun muassa:
  - alueellinen työmarkkinarakenne ja talouskehitys
  - kielitaito (suomi–ruotsi)
  - verkostot ja kontaktit
- Raportin mukaan eroa ei voida selittää yksittäisillä tekijöillä. Esimerkiksi kielitaitoa tai verkostojen vaikutusta ei voida arvioida suoraan, koska niitä ei mitata rekisteriaineistossa.

Saarela, Jan (2026) <https://folktinget.fi/app/uploads/2026/05/statistisk-rapport-2026.pdf>

<https://www.hbl.fi/finland/svensksprakiga-far-jobb-oftare-pappas-firma-ar-ingen-forklaring/?shareSource=iossharebutton>

Esimerkkejä ruotsinkielisistä työmarkkinoista

Ruotsinkielinen **järjestösektori** muodostaa oman työmarkkinansa ja tarjoaa tehtäviä muun muassa projektityössä, suunnittelu- ja kehittämistehtävissä sekä asiakas- ja ohjaustyössä.

Opetusalalla ruotsinkielisiä tehtäviä on varhaiskasvatuksesta perusopetukseen ja toisen asteen koulutukseen sekä edelleen korkeakoulujen opetus-, hallinto- ja tukitehtäviin.

Ruotsinkielisen työmarkkinan hyödyntäminen voi edellyttää aktiivisuutta ja omaehtoista suunnanottoa. Verkostot ja henkilökohtaiset kontaktit voivat muodostua keskeiseksi resurssiksi työllistymisessä erityisesti ruotsinkielisissä ympäristöissä.

Hoiva-alalla työskentely voi olla mahdollista ruotsiksi, erityisesti ruotsinkielisissä yksiköissä, mutta monissa tehtävissä edellytetään myös suomen kielen osaamista.

Myös ruotsinkielinen **media** voi toimia työnantajana vahvaa ruotsin kielen taitoa omaaville, erityisesti viestinnän, journalismin ja sisällöntuotannon tehtävissä sekä erilaisissa hallinnollisissa tehtävissä.

Lisätiedot/vinkit

- [Kotoutumisesta-sarja: Ruotsinkieliset työllistymispolut kotoutujille](#)

VALTIOLLE.fi

kuntarekry

Jobbmarknaden

 svenskskola.fi

Perhe-elämä ja sosiaalinen osallisuus

- Kieli vaikuttaa siihen, missä yhteyksissä kotoutuja osallistuu arkeen, asioi ja muodostaa sosiaalisia verkostoja, kuten harrastuksissa, paikallisyhteisössä ja järjestötoiminnassa.
- Kieli voi toimia väylänä koulutukseen, työelämään ja yhteiskunnalliseen osallistumiseen sekä oman paikan rakentamiseen yhteiskunnan jäsenenä.
- Perheen yhteinen kieli tukee arjen sujuvuutta ja vahvistaa vuorovaikutusta perheenjäsenten välillä.→ Sosiaaliset verkostot, harrastukset ja paikallinen toimintaympäristö muodostuvat keskeisiksi osallisuuden paikoiksi, joissa kielen merkitys konkretisoituu.
- Mahdollisuus seurata luotettavaa tietoa omalla tai opitulla kielellä tukee yhteiskunnallista osallisuutta ja päätöksenteon ymmärtämistä. Suomessa tätä tukevat esimerkiksi julkisen palvelun media ja kansalliskielillä toimiva tiedonvälitys.

- Kieli määrittää, missä arjen tilanteissa ja yhteisöissä kotoutuja toimii ja rakentaa sosiaalisia suhteita, kuten harrastuksissa ja paikallisyhteisössä
→ Mukaan pääseminen on usein helppoa, mutta syvempi kuuluminen ja vaikutusmahdollisuudet jäävät rajallisiksi ([Kosová & Thulé 2026](#))
- Kieli toimii keskeisenä väylänä koulutukseen, työelämään ja yhteiskunnalliseen osallistumiseen
→ Kielivalinta ohjaa pitkällä aikavälillä sekä työmahdollisuuksia että pääsyä erilaisiin sosiaalisiin verkostoihin
- Perheen yhteinen kieli tukee arjen sujuvuutta ja vahvistaa vuorovaikutusta
→ Erityisesti puolison kieli vaikuttaa ratkaisevasti siihen, millä kielellä arki rakentuu ja mihin yhteisöihin kiinnitytään
- Mahdollisuus saada tietoa omalla tai opitulla kielellä tukee arjessa toimimista, oikeuksien ymmärtämistä ja osallistumista yhteiskunnalliseen keskusteluun
- Sosiaalinen osallisuus rakentuu pitkälti epävirallisten verkostojen kautta
→ Verkostojen ulkopuolelta on vaikea päästä mukaan esimerkiksi työelämään ja vaikuttamisen paikoille
- Pysyvä kiinnittyminen yhteiskuntaan edellyttää kokemusta kuulumisesta
→ Ystävyyssuhteiden puute ja heikot sosiaaliset siteet voivat estää kotoutumisen syvenemisen

Viranomaisasiointi ja hyvinvointialueen palvelut

Viranomaisasiointi

- Jokaisella on oikeus asioida ja saada palvelua suomeksi tai ruotsiksi valtion viranomaisissa.
- Valtakunnalliset viranomaiset, kuten Digi- ja väestötietovirasto, Verohallinto, Kela ja Maahanmuuttovirasto (Migri), palvelevat molemmilla kansalliskielillä riippumatta asuinpaikasta.

Hyvinvointialueet

- Kaksikielisillä hyvinvointialueilla asiakas voi valita asiointikielensä. Sosiaali- ja terveyspalvelut tulee järjestää tämän valinnan mukaisesti.

Kansalaisuuden hakeminen

- Suomen kansalaisuuden saaminen edellyttää riittävää kielitaitoa suomeksi tai ruotsiksi tai viittomakielessä.
- Kielitaito voidaan osoittaa usealla tavalla, kuten yleisellä kielitutkinnolla (YKI), koulutustodistuksilla tai Suomessa suoritetuilla tutkinnoilla.

Apukysymyksiä kielivalintaan

- Voit pohtia näitä kielivalintaan liittyviä kysymyksiä asiakkaan kanssa. Etsi tietoa alueesi tilanteesta kuten koulutustarjonnasta sekä työllistymismahdollisuuksista.

Aikaisempi kielitaito, perhetilanne ja arjen kielenkäyttö

- Onko asiakas asunut toisessa pohjoismaassa aikaisemmin?
- Osaako hän joitakin pohjoismaisista tai indoeurooppalaisista kielistä?
- Onko asiakkaalla perhettä tai lapsia? Ovatko lapset suomen- vai ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa tai koulussa? Mikä on puolison äidinkieli?
- Missä yhteyksissä asiakas osallistuu arkeen ja vapaa-aikaan? Millä kielellä?

Koulutustarpeet ja tavoitteet

- Mitkä ovat asiakkaan koulutustarpeet ja toiveet?
- Mitä kotoutumista edistäviä palveluja on saatavilla suomeksi ja ruotsiksi alueella?
- Mitä opintoja on mahdollista suorittaa suomeksi ja ruotsiksi, ja missä niitä järjestetään?
- Vaikuttaako kielivalinta siihen, mitä opintoja on mahdollista suorittaa?

Ammatillinen tausta ja työllistymistavoitteet

- Mikä on asiakkaan työkokemus? Millä alalla asiakas haluaa työskennellä?
- Pärjääkö asiakas tavoitealallaan tällä paikkakunnalla suomeksi tai ruotsiksi?
- Missä päin Suomea tällä alalla on työmahdollisuuksia suomeksi ja ruotsiksi?

<https://kotoutuminen.fi/kotoutuminen-ruotsin-kielella>

<https://kotoutuminen.fi/kotoutumisen-kielivalinta>

Esimerkit käytännöstä: Kielivalinta kunnan rakenteissa – puheenvuoro Porvoosta

Solveig Österlund, Porvoo

Kotoutumisen kielivalinta Porvoossa

25.5.2026

PORVOO BORGÅ

Ruotsinkielisen kotoutumisen edistäminen

- Hallituksen kirjaus hallitusohjelmassa: tavoite 5-10 % kotoutujista kotoutuu ruotsin kielellä.
- Valtion erityisavustus ruotsinkielisen kotoutumisen edistämiseen. Avustuksen myöntää Elinvoimakeskus ja sen maksaa KEHA-keskus.
- Hankekausi 09/2025 – 08/2026.
Mahdollisuus hakea avustusta vielä vuodeksi, eli 09/2026 – 08/2027.
- 7 kuntaa mukana: Porvoo, Helsinki, Kauniainen, Raasepori, Turku, Kristiinankaupunki, Vöyri

Projektisuunnitelma

- Hankkeen tavoitteena on edistää ruotsinkielisen kotoutumisen edellytyksiä Porvoossa. Tavoitteena on, että ruotsinkielisestä kotoutumisesta tulee tasavertainen osa kaupungin kotoutumis-, työllisyys- ja peruspalveluja.
- Projektissa kartoitetaan ruotsinkieliset kotoutumispolut sekä kehitetään palveluja ja verkostoyhteistyötä, jotka tukevat ruotsinkielistä kotoutumista ja työllistymistä.
- Nykytilan kartoitus
- Ruotsinkielisen kotoutumisen verkoston muodostaminen
- Työpaja: Ruotsinkieliset kotoutumispolut Porvoossa 10.4
- Ruotsinkieliset kotoutumis/palvelupolut – visuaalinen materiaali

Nykytilan kartoitus

- **Kartoituskeskustelut:**
  - Työllisyyspalvelut
  - Porvoon kaupungin kotoutumispalvelut
  - Kansanopisto Borgå folkakademi
  - Porvoon kansalaisopisto KoMbi
  - Ammattiopisto Prakticum
  - MAPorvoo (Multicultural association of Porvoo)
  - Luckan Integration
  - Sosiaalipalvelut
  - Varhaiskasvatus
  - Perusopetus

Kartoituskeskustelujen havainnot

- Haastavaa saada lukuja siitä, kuinka moni valitsee Porvoossa kotoutumiskieleksi ruotsi.
  - Suhteellisen harva valitsee ruotsin, mutta tavoite, että 5–10 % kotoutuu ruotsiksi, täyttyy.
- Ruotsinkieliset työllistymismahdollisuudet eivät ole kovin näkyviä.
- Perheen kotoutumiskieli
- **Kotoutumisen kielivalinta** näyttää usein tapahtuvan *ennen* palvelutarpeen arviointia.
  - Asiakkaalla on usein jo käsitys siitä, millä kielellä hän haluaa kotoutua.
  - Asiakas on usein ollut yhteydessä muihin kaupungin palveluihin ennen ensimmäistä tapaamista työllisyyspalveluiden kanssa.

Haasteet

- Mikään palvelu ei koe, että sillä olisi roolia asiakkaan kielivalinnassa, vaan sen nähdään kuuluvan pääsääntöisesti työllisyyspalveluille. Kielivalinnasta keskustellaan usein vain asiakkaan omasta aloitteesta.
- Tämä tarkoittaa, että asiakas voi jäädä yksin kielivalinnan kanssa
  - ei saa riittävästi tukea ja tietoa kielivalintaan
  - kielivalinta ei ole tietoon tai aktiiviseen valintaan perustuva
- Tämä johtaa pidemmällä aikavälillä siihen, että
  - a) harvempi valitsee ruotsin, koska vaihtoehdosta ei ole saatu riittävästi tietoa
  - b) osa voi myöhemmin kokea tehneensä väärän kielivalinnan.

Kehittämissuhteet

- Ruotsinkielistä vaihtoehtoa on markkinoitava paremmin, ja tiedon tulisi tavoittaa mahdollisimman moni mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.
- Vahvistaa työllisyyspalvelujen osaamista ja tukea niitä ruotsinkielisistä palveluvaihtoehtoista tiedottamisessa.
- Parantaa kaupungin muiden palvelujen valmiuksia tarjota tietoa ruotsinkielisestä kotoutumisesta.

→ **Asiakas pystyy tekemään tietoon perustuvan päätöksen kotoutumiskielestä.**

Solveig Österlund
Projektityöntekijä
Svenskspråkig integration i Borgå
solveig.osterlund@porvoo.fi
040 515 6197

Esimerkit käytännöstä: Kielivalinta yksilön näkökulmasta

Jordi Storm

Kysymykset ja keskustelua

Anna palautetta

Kiitos - Tack!

Sabina Fortelius

kotoutuminen@keha-keskus.fi

<https://kotoutuminen.fi/etusivu>

[Tilaa kotoutumisen uutiskirjeet](#)

www.keha-keskus.fi